

Spelotheken brengen kwetsbare gezinnen samen

KAN SPELEN DE WERELD REDDEN?

Tekst Stefanie Van den Broeck | Foto's Jan Locus

Wie graag nieuw speelgoed uittest, kan in Gent terecht bij zeven spelotheken. Maar ze zijn vooral een ontmoetingsplaats voor kwetsbare moeders en kinderen geworden, vertelt coördinator Griet De Wachter. “Veel mama’s noemen dit hun tweede thuis.”

GRIET DE WACHTER, COÖRDINATOR VZW JONG:

“De spelotheken steunen op hun leden. Zij zijn vrijwilligers, maar als wij hen dat zeggen, vallen ze uit de lucht.”

Wat een bibliotheek is voor boeken, is een spelotheek voor speelgoed. Je betaalt jaarlijks lidgeld (twee euro) en je kan zoveel speelgoed uitproberen als je wil. Maar eigenlijk draait het niet zozeer om het speelgoed zelf, vertelt coördinator **Griet De Wachter** van vzw Jong, de organisatie achter de Gentse spelotheken. “We willen vooral maatschappelijk kwetsbare gezinnen uit hun isolement halen. Begrijp me niet verkeerd: iedereen is welkom. We krijgen ook af en toe middenklasse-ouders over de vloer met een bakfiets, die vooral denken aan het ecologische aspect. Maar 90% van onze bezoekers spreekt amper Nederlands, leeft in armoede of is kansarm. Wij willen hen stimuleren om samen met hun kinderen te spelen. Kinderen die alleen komen, worden naar huis gestuurd. En het is niet de bedoeling dat ouders enkel een *koffie-klets* houden terwijl de kinderen alleen spelen, als een vorm van gratis opvang. Daar is op zich niets mis mee, maar het gaat toch vooral om aandacht voor de kinderen, op een leuke manier.”

Het gebeurt gewoon

Het onderliggende doel van de spelotheken wordt bereikt. Mama’s die anders amper buitenkomen, hebben een ontmoetingsplaats gevonden waar ze koffie kunnen drinken met andere moeders en praten over opvoeding en andere kwes-

ties. “Waar kan je in Gent met je kinderen naartoe als je weinig middelen hebt? De spelotheken zijn bijna gratis, de kinderen vinden het heerlijk en er ontstaan hechte vriendschappen. Bovendien maken de mensen die deelnemen aan ons aanbod zich onbewust ook eigenaar van de werking. Na een paar keer staan die mama’s

bijvoorbeeld ook moedergroepen die samenkomen om op een rustige plaats borstvoeding te geven. Zij maken allemaal deel uit van het maatschappelijke weefsel rond de spelotheken.” En omdat het een plek is waar kwetsbare moeders op een ongedwongen manier samenkomen, is het ook ideaal om belangrijke

“Iedereen is welkom, maar spelotheken willen vooral maatschappelijk kwetsbare gezinnen uit hun isolement halen.”

hier met een tajine en zit de ambiance er goed in. Eigenlijk zijn dat vrijwilligers, maar als wij hen dat zeggen vallen ze totaal uit de lucht. Dat maakt het net zo krachtig: het gebeurt gewoon. Wij zorgen voor de faciliteiten, zij voor de rest.” De Gentse spelotheken zijn dus een perfect voorbeeld van ‘pedagogische civil society’ in de praktijk (zie kader).

Vinger aan de pols

Met de jaren – de oudste spelothek bestaat al 18 jaar – is het netwerk eromheen gegroeid. “Veel partijen voelen zich betrokken”, zegt De Wachter. “Inloopteams komen met nieuwkomers langs. Er is ook een project geweest met tienermoeders. Leerkrachten en studenten zijn vaste klant. Maar er zijn

thema’s aan te kaarten. “Veel moeders beginnen spontaan te babbelen over wat hen bezighoudt. We merken bijvoorbeeld dat steeds meer vrouwen graag willen werken, omdat ze het moeilijk vinden om met één inkomen rond te komen. Zoiets pikken we op en leggen we voor op overlegmomenten met het stadsbestuur. We kunnen op een natuurlijke manier een vinger aan de pols houden. Er komt ook geregeld iemand van de opvoedingswinkel langs. Bij de verkiezingen gaven we informatie over stemrecht. We hebben een project met de studenten tandheelkunde van de UGent. Maar we worden nooit beïnvloed. Het is een gezellige boel. Het beste bewijs? Veel mama’s noemen dit hun tweede thuis.”

KRISTIEN NYS, EXPOO:

“Vertrouwen is belangrijk. En tijd. Een sociaal geïsoleerd gezin kan niet in één week een netwerk uitbouwen.”

PEDAGOGISCHE CIVIL SOCIETY: EEN KRACHTIG NETWERK

Opvoeden is niet alleen de verantwoordelijkheid van ouders. Vroeger was dat een vanzelfsprekende gedachte, maar de laatste decennia zijn de meeste gezinnen op zichzelf teruggeplooid. Nochtans is een krachtig netwerk belangrijk, zeker voor kwetsbare gezinnen. Dat wordt weleens omschreven als de ‘pedagogische civil society’. Expoo, het Vlaamse expertisecentrum voor opvoedingsondersteuning, vroeg aan onderzoekster **Kristien Nys** om enkele Vlaamse voorbeelden onder de loep te nemen. “Het aanbod is gevarieerd. Van de spelotheken in Gent tot DOP (Dienst Ondersteuningsplan), samenwerkingsverbanden zoals de netwerkgroep Pedagogische Civil Society (Antwerpen), tot het Huis van het Kind (Heusden-Zolder) en de Tuindagen in Asse van een groepje

ouders dat zelf zomeropvang uit de grond stampte. Daarnaast waren er nog drie initiatieven die mee hebben gereflecteerd: DOMO, de Eigen Kracht Conferenties en oudercrèche De Kleine Berg.” Het onderzoek leverde geen stappenplan op om een pedagogische civil society uit te bouwen, glimlacht Nys. “We hebben wel een aantal basisvoorwaarden ontdekt. Ze vertrekken allemaal vanuit bestaande netwerken en de kracht van mensen. Vertrouwen is belangrijk. Net als tijd. Een sociaal geïsoleerd gezin kan niet in één week tijd een stevig netwerk uitbouwen.”

>> www.expoo.be